

МЕДИКО-ПЕДАГОГІЧНИЙ КОНТРОЛЬ ЗА ЕФЕКТИВНІСТЮ ТЕХНІКО-ТАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ У ДИТЯЧОМУ – ЮНАЦЬКОМУ ФУТБОЛІ

Товстий М. В.

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

Науковий керівник: к.п.н., доц. Денисовець Т. М.

Тенденції розвитку сучасного спорту вимагають системної та довгострокової побудови процесу підготовки спортсменів до вищих спортивних досягнень. Ця тенденція повною мірою стосується і футболу, де підготовка спортсменів високого рівня є однією з найважливіших проблем. Як вид спорту футбол сприяє всебічному розвитку спортсменів, удосконалює функціональні можливості організму, розвиває фізичні якості, зміцнює здоров'я. Футбол як командна гра виховує позитивні риси характеру вміння підпорядковувати особисті інтереси інтересам колективу, взаємодопомоги, повазі до партнерів та суперників, формує почуття відповідальності, тренує витримку та наполегливість.

Аналіз методичної літератури засвідчив, що сучасні фахівці у галузі дитячо-юнацького футболу [1; 2] у своїх роботах зазначають, що віковий етап 15-16 років є найважливішим у становленні футболіста, оскільки сучасний футбол вимагає від гравців високоякісної технічної підготовки, основу якої складають спеціальні футбольні технічні дії. Необхідно зазначити, що у вітчизняних та зарубіжних публікаціях фахівці біомеханіки, теорії та методики фізичного виховання та спорту визначають «техніку» як спосіб виконання рухової дії, за допомогою якого рухове завдання вирішується раціонально (доцільно та економічно) та ефективно [3; 4]. Саме поняття «техніка» є основою для характеристики технічних дій у футболі. Автори також акцентують увагу на тому, що техніку слід починати розглядати з погляду біомеханіки та теорії формування рухових програм. Біомеханіка необхідна для розуміння раціональності рухових процесів під час виконання технічного прийому, а теорія рухових програм необхідна визначення методичної послідовності при розучуванні чи вдосконаленні технічних процесів.

Аналіз робіт дозволив зробити висновок про те, що проблема технічної та фізичної підготовки футболістів полягає у застарілій теорії спортивного тренування [1; 3]. Сучасні біологічні знання про спортивну діяльність дозволяють використовувати нову теорію фізичної та технічної підготовки, яка допомагає науково обґрунтовано планувати навчально-тренувальний процес юних футболістів з

урахуванням сучасних вимог гри [5]. Серед актуальних проблем підготовки юних футболістів значне місце займає техніко-тактична підготовленість та необхідність її всебічної та об'єктивної оцінки.

Як відзначають фахівці теорії та методики футболу, до технічних дій у футболі належать наступні прийоми гри:

- удари по м'ячу різними частинами стопи;
- удари по м'ячу головою;
- зупинка м'яча;
- ведення м'яча;
- обманні рухи, «фінти»;
- вкидання м'яча;
- відбір м'яча;
- техніка воротаря [2].

Оцінка вікових особливостей техніко-тактичної підготовленості футболістів 14-16 років за різними системами виявилася неоднозначною. Так спортивні результати у тестах, що визначають технічну підготовленість із проявом якості спритності та координації значно покращувалися до 15 років, а результати тестів із проявом швидкісних та силових якостей – у 16 років. Такі вікові відмінності можна пояснити термінами завершення сенситивних періодів фізичних якостей.

Вивчені системи контролю українська, англійська та німецька за техніко-тактичною підготовленістю юних футболістів мають однакові або схожі за технікою виконання тести, проте кожна з них включає ті, які не зустрічаються у двох інших системах. Для виконання тестів учасниками експерименту англійська та німецька системи виявилися простішими, ніж вітчизняна.

Таким чином, рівень володіння технічним діям є найважливішим показником ефективності футболіста. Суть технічних дій полягає у способах виконання прийомів гри у футбол, за яких можливе досягнення найбільшої їх ефективності. Дуже важливо у роботі з юними футболістами 15-16 років не форсувати фізичну підготовку, а більший акцент робити на навчанні саме технічним діям, використовуючи різноманітні методи та прийоми. Це сприяє підтримці інтересу підлітків до обраного виду спорту.

Список використаних джерел:

1. Васильчук А. Г. Гуртки з футболу в школі : навч. посіб. Федерація футболу України, Буковинська держ. фінансова академія. Чернівці : Технодрук, 2009. 232 с.
2. Ігри та ігрові вправи техніко – тактичного характеру в підготовці футболістів : метод. посібник / Й. Г. Фалес, О. Ф. Огерчук, О. В. Колобич, А. В. Дулібський ; Львівський держ. ін-т фізичної культури. Кафедра теорії і методики футболу ЛДІФК. Л., 1998. 112 с.

3. Журід С. М. Удосконалення техніко-тактичної підготовки футболістів 15-17 років з використанням комплексів тренувальних завдань. автореф. дис. ... канд. наук з фіз. виховання та спорту : 24.00.01. Харківська держ. академія фізичної культури. Х., 2007. 20 с.
4. Лисенчук Г. А. Управління підготовки футболістів. К. : Олімпійська література, 2003. 271с.
5. Лисенчук Г. А. Теоретика – методичні основи. Керування підготовкою футболістів : автореф. дис. д-ра наук з фіз. виховання і спорту : 24.00.01. Національний ун-т фізичного виховання і спорту України. К., 2004. 34 с.

АДАПТИВНА ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА ЯК ВАЖЛИВИЙ ФАКТОР СОЦІАЛІЗАЦІЇ ДІТЕЙ З ОБМЕЖЕНИМИ МОЖЛИВОСТЯМИ

Фазан В. В.

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

Адаптивна фізична культура та адаптивний спорт, є тією сферою життя, в якій найбільш успішно відбувається соціалізація інвалідів та осіб з обмеженими можливостями, їх інтеграція в суспільство, розвиток реабілітаційного потенціалу – як сукупності біологічних можливостей соціальних здібностей та психологічних устремлінь, підвищення якості життя (Евсеев, & Шапкова, 2000). Враховуючи можливості, які є у спортивній діяльності для соціальної реабілітації та інтеграції людей з обмеженими можливостями, останніми роками практично у всьому світі розробляються активні зусилля з організації та розвитку адаптивного спорту серед інвалідів (Евсеев, & Шапкова, 2000). У багатьох розвинених країнах розроблено комплексні програми фізкультурно-оздоровчої та спортивної роботи серед інвалідів, у тому числі дітей (Дмитрієв, 2002).

Нині у світі є понад 80 міжнародних спортивних і 30 олімпійських організацій особам з обмеженими повноваженнями та інвалідів.

Комплексна реабілітація – як процес забезпечення готовності людини з відхиленнями в здоров'ї та інвалідності до реалізації способу життя, який би не суперечив способу життя здорових (нормально розвиваються) людей передбачає обов'язкове використання фізичних вправ, адаптованих до конкретного захворювання або дефекту рухової активності (Григоренко, Сермеев, 1991). Фізична реабілітація є базою, основою будь-якого виду реабілітації (соціально-трудової, соціально-побутової, соціально-культурної та ін.). Це зумовлено тим, що людина є неподільною біологічного, психологічного та соціального, які перебувають у найтіснішому взаємозв'язку та взаємодії.

Рухова активність людини закладена в генах і пов'язана з фундаментальною властивістю живого організму – біологічною адаптацією до умов життя та сфери проживання. Однак сучасні умови